

Imagine better health.SM

တၢ်ကွဲးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိတၢ်န့ၢ်သါအကျိၤအကျဲၤ
Karen Advance Directives

တၢ်မၤအကၢ်ဒိၣ်

တၢ်မၤအကၢ်ဒိၣ်လၢခဲသလံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤအသိၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ကူၣ်စါယါဘျါ
ဒ်ပပုၤခရံၣ်ဖိအကျဲအသိး, ဒီးဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤနီၣ်ဖျိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအါ
ထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်ဒီးတၢ်ပၢ်ဒိၣ်ကစၢ်ယုဒီးပမၤထွဲဒ်ကစၢ်စံးဘၣ်ပုၤလၢပကြးသ့ၣ်ညါပၢ်
ဒိၣ်ပုၤကိးဂၤဒဲးအသူးသ့ၣ်လၢကပီၤဒီးတၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်သးလၢအကြးအဘၣ်ဖဲပမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤပခိၣ်
ပယၢၤဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအလံးကွဲးခရံတၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်ဆါဟံၣ်(CHI Health) န့ၣ်, ပအၢၣ်လီၤလၢပကဒိကန့ၣ်ပပုၤဆါတဖၣ်အကလုာ်ဖဲပကွၢ်ထွဲအိၣ်
 ဒိကတီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.ပသ့ၣ်ညါလၢတၢ်ဆါကတီၢ်ကအိၣ်တနီၤဖဲပပုၤဆါတဖၣ်မအတၢ်ဆါတၢ်လၢအကစၢ်တသ့ဘၣ်ခိဖျါလၢအတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ
 မ့တမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.ဖဲတၢ်ဆါကတီၢ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်.တၢ်န့ၣ်ကျဲဆိတဖၣ် (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ်
 ကမ့ၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢအမၤစၢၤတၢ်န့ၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကမၤတၢ်ဆါတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်
 အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအလၢပပုၤဆါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တဘျီအံၤအိၣ်ပျဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးလံာ်ပတံထီၣ်လၢနကဘၣ်မၤပျဲအိၣ်ဘၣ်ယး တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ် အဲၣ်ဒီး
 မၤပျဲလံာ်ပတံထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဆါလၢအမ့ၢ် ခိၣ်န့ၣ်တပျဲတၢ်ဆါတဖၣ်တခါ နကဘၣ်လဲၤန့ၣ်လီၤမၤပျဲအိၣ်လၢအံၤထၢ်နးအပူဖဲ
 (www.CHIhealth.com) မ့တမ့ၢ်ဒီးဆဲးကျိၤဒီးနကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်. ပုၤကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ အကရူၢ်အပုၤမၤတၢ်ဖိတက့ၢ်. နမ့ၢ်
 မၤပျဲဟံၣ်စၢၤဒီးဆဲးလီၤယၢ်နမံၤလၢလံာ်တၢ်ဆါတၢ်န့ၣ်လၢပပုၤဆါအဂီၢ်ဘၣ်ယးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူအဂ့ၢ်ဒီး ဝံသးစူၤတဲဘၣ်နကသံၣ်သ ရၣ် နသိး
 ဒီးကသံၣ်သရၣ်ကကွၢ်ကဒါက့ၤနလံာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနမၤပျဲတ့ၢ်ယၢ်ဒီး ဒီးကဖၢန့ၣ်လီၤဖဲ န့ၣ်လၢ နုၤပုၤ ဆါအလံာ်အဂ့ၢ်အကျိၤအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ	
တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ညီန့ၢ်သံကွၢ်အိၣ်ဘၣ်ယးတၢ်န့ၣ်ကျဲဆိတဖၣ် (Advance Directives)	ကဘျံးပ ၂
တၢ်န့ၣ်ကျဲခါဆူညါတဖၣ် (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိ.....	ကဘျံးပ ၇
တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်လၢတၢ်ကတီၢ်တၢ်ဘၣ်ယးတၢ်န့ၣ်ကျဲခါဆူညါတဖၣ် (Advance Directives).....	ကဘျံးပ ၁၃
ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါနတၢ်ဟံလုာ်ဟံပူဒီးနတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်	ကဘျံးပ ၁၅
လံာ်ကွၢ်သတြိတဖၣ်.....	ကဘျံးပ ၁၆
တၢ်န့ၣ်ကျဲဆိတဖၣ် (Advance Directives) အလံာ်ခးက့စိၣ်စု.....	ကဘျံးပ ၁၇

ဖဲနဖးလံာ်တဘျီအံၤဝံဒီး နတၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်တမံမံန့ၣ် ဝံသးစူၤတဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအအံးထွဲကွၢ်ထွဲ
 နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတကပၤန့ၣ်တက့ၢ် မ့တမ့ၢ်ဆဲးကျိၤ **CHI Health Ethics Center:**
EthicsCenter@alegent.org မ့တမ့ၢ်ဆဲးကျိၤ ၁-၈၀၀-၂၅၃-၄၃၆၈

တၢ်သံ ကွၢ်ဘၣ်ယးတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives) လၢဘၣ်တၢ်ညီန့ၣ်သံ ကွၢ်တဖၣ်

“တၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives)” အလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်?

တၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိမ့ၢ်ဝဲဒၣ်-

- လံာ်ဖိးသဲစးတဖၣ်လၢနမ့ၢ်ပျဲအိလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢနလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆူၣ်ပျဲနမ့ၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢနကစၢ်မၤတသ့ဘၣ်အခါသ့န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကိးအိလၢ “တၢ်န့ၣ်ကျဲအိ(Advance Directives)” မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤပျဲအိအိတချးလၢနကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢနကစၢ်တသ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.
- အဝဲသ့ၣ်ပျဲနမ့ၢ်လၢကဟံာ်နတၢ်န့ၣ်ကျဲဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢခါဆူၣ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယဘၣ်မၤပျဲတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိလၢကဒီးန့ၣ်တၢ်ကူစါယါဘျါအဂီၢ်မိ?

တလိၣ်ဘၣ်. နတလိၣ်မၤပျဲတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ(Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိလၢကဒီးန့ၣ်တၢ်ကူစါယါဘျါအဂီၢ်ဘၣ်. တၢ်မၤပျဲတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ(Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိတချးလၢနဒီးန့ၣ်တၢ်ကူစါယါဘျါန့ၣ်ကမၤစၢ်ပျဲကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အကရူၢ်လၢကသ့ၣ်ညါဝဲလၢကဘၣ်ကွၢ်ထွဲနမ့ၢ်လၢခါဆူၣ်ညါသ့ၣ်လဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မတၢ်မၤပျဲတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိသ့လဲၣ်?

ပျဲဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲတၢ်ကလၢလံာ်မိမ့ၢ်တဖၣ်ပျဲသ့ၣ်လၢအမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးတၢ်သ့လၢ တၢ်သဘျီအပူၤတဖၣ်မၤပျဲတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိသ့န့ၣ်လီၤ.

- နမ့ၢ်အိၣ်လၢအဲၣ်ဝဲ(Iowa)န့ၣ်, “ပျဲဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲ” အခိၣ်ပညိမ့ၢ်ဝဲပျဲလၢအသးအိၣ် ၁၈ နံၣ်ဆူၣ်အဖိခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နမ့ၢ်အိၣ်လၢနံၣ်တြၢ်စကၢ်န့ၣ်, “ပျဲဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပျဲ” အခိၣ်ပညိမ့ၢ်ဝဲပျဲလၢအသးအိၣ်ဝဲ ၁၉ နံၣ်ဆူၣ်အဖိခိၣ်မ့ၢ်ပျဲသးဝဲလံာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဖဲလဲၣ်တကလုၢ်လၢအပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိအပူၤလဲၣ်?

တၢ်န့ၣ်ကျဲအိ(Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိညီန့ၣ်ပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢနအဲၣ်ဒီးတဖၣ်.ဒီးဘၣ်ယးပျဲလၢနအဲၣ်ဒီးလၢကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢနကစၢ်အလီၢ်ဖဲနမ့ၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢနကစၢ်ဒၣ်နဲတသ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်တဘျီဘျီတၢ်န့ၣ်ကျဲအိအလံာ်တီလံာ်မိပၣ်ယုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးတၢ်လၢအမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးတၢ်မၤညီထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်လၢနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်.လီၤဆိဒၣ်တၢ်ဖဲလၢနတၢ်အိၣ်မူအလီၢ်ခဲကတၢ်အကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤညီန့ၣ်သၢကလုၢ်လၢဘၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ကျဲအိ(Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိအပူၤတဖၣ်န့ၣ်-

- ပီၢ်ရီအဂီၢ်သဟီၣ်လၢအကျၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်-တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးပျဲလၢနအဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢအကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢနဂီၢ်ဖဲနမ့ၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢနကစၢ်သ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.ပျဲတၢ်ကအံၤတၢ်ကသ့ၣ်ညါအိၣ်အမ့ၢ်နခါၣ်စးလၢမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်(မ့ၢ်တမ့ၢ်န “ပီၢ်ရီလၢအမ့ၢ်အတီ”)န့ၣ်လီၤ.
- ပီၢ်ရီအဂီၢ်သဟီၣ်ကျၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်-တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးပျဲလၢနအဲၣ်ဒီးလၢပျဲကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢနဂီၢ်တဖၣ်လီၤဆိဒၣ်တၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ယးခိၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါလၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.နီၢ်နီၢ်, နမ့ၢ်တဟ့ၣ်ပျဲတၢ်ကလၢလံာ်မိမ့ၢ်လၢကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ယးနခိၣ်န့ၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်.ပျဲ(တဖၣ်)လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ယာ်အမဲလၢအကဲနခါၣ်စးလၢကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်ထီၣ်ရီၤအဂီၢ်တကန့ၣ်ကမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢကဟံာ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဘၣ်ယးခိၣ်န့ၣ်အတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢနဂီၢ်သ့လီၤ.နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးတၢ်မၤပျဲပီၢ်ရီအဂီၢ်သဟီၣ်ကျၢ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ယးခိၣ်န့ၣ်အလံာ်တီလံာ်မိန့ၣ်.ဝံသးစုးဆဲးကျၢ်ပျဲကရၢဖိလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်အကရၢမ့ၢ်တမ့ၢ်ဆဲးကျိးအလံးကွဲးခရံတၢ်တၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်အလီၢ်ခါၣ်သးလၢ

ခါၣ်စးလၢအမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲး
 ခါၣ်စးလၢအမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးန့ၣ် အမူဒါအိၣ်လၢက -

- ကတီၢ်တၢ်ဒီးပျဲဆါအကသံၣ်သရၣ်ဒီးပျဲကရၢဖိအကလၢအကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်ကရၢလၢကသ့ၣ်ညါန့ၣ်ဟံာ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအတၢ်ယုထၢတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢအဘျးအိၣ်လၢပျဲဆါအဂီၢ်လၢအအါကတၢ်ဖဲအသ့(တၢ်အံၤတၢ်ကိးအိလၢ “တၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢပျဲလၢအဂီၢ်အတီပတီၢ်မ့ၢ်” လၢတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ)
- တမၤတၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးလၢပျဲဆါတဖၣ်လီၢ်ဝဲတဖၣ်.

EthicsCenter@alegent.org မ့ၢ်တမ့ၢ်ဆဲးလီၤတဲစိဖဲနီၢ်ဂံၢ် ၄၀၂-၃၄၃-၄၄၇၆.

တၢ်မၤထီၣ်ထီၣ်သးသမုၤအတၢ်ယၢ်ကျဲၤ
(LIFE-SUSTAINING TREATMENT)

(ဒ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ပညိၣ်ခိဖျါလၢအၣ်ဝၣ်(Iowa) ဧံး

န့ၣ်တြၢ်စကၢ်(Nebraska)ကီၢ်စဲၣ်အသဲစး)တၢ်မၤထီၣ်ထီၣ်သးသမုၤအတၢ်ယၢ်ကျဲၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ကသိၣ်အကျိၤကျဲၤ, တၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤ, မ့တမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤမၤဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါတၢ်လၢတၢ်စူးကါဝဲးဖိကဟ့ၣ်တမံၤလၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်စူးကါတၢ်ယၢ်ကျဲၤအယီၤလၢအိၣ်ပညိၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဂဲၤအဂီၢ်, တၢ်ဘျီးဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်က့ၤ, မ့တမ့ၢ်မၤကူးကွဲးမၤပျဲၤကွၢ်ဂီၤဒီးတၢ်စူးကါအိၣ်လၢပုၤလၢတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤအိၣ်တန့ၢ်လၢဘၣ်အပတီၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢဖဲအသးသအးအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်တသ့ၣ်နီၣ်သးအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤတၢ်ဆါတန့ၢ်လၢဘၣ်ပတီၢ်
(TERMINAL CONDITION)

(ဒ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါအိၣ်လၢအၣ်ဝၣ်ဒီးန့ၣ်တြၢ်စကၢ်ကီၢ်စဲၣ်အသဲစး)

တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤတၢ်ဆါတန့ၢ်လၢဘၣ်ပတီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါလၢတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤအိၣ်တန့ၢ်လၢဘၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်လဲလိာ်ဘျီးဘၣ်က့ၤအိၣ်တသ့, မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်မၤတၢ်မၤထီၣ်ထီၣ်သးသမုၤအကျိၤအကျဲၤဘၣ်အယီၤန့ၣ်, တၢ်အစကမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဘၣ်စူးကွၢ်သးလၢတၢ်ဆါကတီၢ်တယံာ်တမိာ်ဘၣ်အတီၢ်ပုၤမ့တမ့ၢ်တနီၣ်သ့ၣ်တနီၣ်သးလၢဘၣ်, ဒီးတုၤလၢတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤအိၣ်တသ့လၢဒီးတဂ့ၢ်ထီၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်သးလၢတနီၣ်သ့ၣ်တနီၣ်သး
(PERSISTENT VEGETATIVE STATE)

(ဒ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါခိဖျါလၢန့ၣ်တြၢ်စကၢ်ကီၢ်စဲၣ်အသဲစး)

တၢ်အိၣ်လၢတၢ်တနီၣ်သ့ၣ်တနီၣ်သးန့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤအတၢ်အိၣ်သးလၢကဲထီၣ်သးခိဖျါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးမ့တမ့ၢ်တၢ်ဆါယၢ်တဖၣ်ဖျါလၢတၢ်လဲလိာ်ဘျီးဘၣ်က့ၤအိၣ်တသ့တၢ်ပၤက့ၤအတၢ်သ့ၣ်ပာ်သးတန့ၢ်လၢဘၣ်ဒီးတၢ်သ့မၤခိဆါတၢ်လၢအတူၢ်ဘၣ်လၢခိၣ်ယၢၤဝဲးတရံးတဖၣ်ဟးဂီၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဆါလၢအမံၤပုၤဘၣ်အသး, တၢ်လၢအအိၣ်ဝဲးတရံးအိၣ်တဖၣ်, ဒီးတုၤလၢတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤအိၣ်တသ့လၢဒီးတဂ့ၢ်ထီၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထဲ ဖၣ်လၢန့ၣ်တြၢ်စကၢ် (Nebraska)အဂီၢ်

• တၢ်မၤကစၢ်လၢတမ့ၢ်နဘူးနတံၢ်လၢအတဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ်လၢအမၤတၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ မ့တမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢနမၤတၢ်ကွၢ်ထွဲတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အမံၤလၢကကဲခၢ်စးမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)(နပီၢ်ရီလၢအမ့ၢ်အတီ)တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

• ပုၤလၢတဘၣ်ထွဲဘၣ်လၢ, ဖဲနမၤပျဲၤတၢ်န့ၣ်ကျဲၤအလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ်အခါ, လၢခွဲခါဖဲအံၤအမ့ၢ်ခၢ်စးမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)(နပီၢ်ရီလၢအမ့ၢ်အတီ "Attorney-in-Fact")လၢပုၤအကတဆံမ့တမ့ၢ်အါန့ၣ်ဒ်အကတဆံန့ၣ်နဟ့ၣ်အမံၤလၢကကဲခၢ်စးမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)(နပီၢ်ရီလၢအမ့ၢ်အတီ)တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢပုၤအိၣ်ဆိးလၢအၣ်ဝၣ်ဒီးန့ၣ်တြၢ်စကၢ် ခံဖုလိာ်အဂီၢ်.

• ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အမံၤလၢကကဲခၢ်စးမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)(နပီၢ်ရီလၢ-အမ့ၢ်အတီ)တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

• ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢတမ့ၢ်နဘူးနတံၢ်လၢအတဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ်လၢအမၤတၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ မ့တမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢနမၤတၢ်ကွၢ်ထွဲတဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အမံၤလၢကကဲခၢ်စးမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)(နပီၢ်ရီလၢအမ့ၢ်အတီ)တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

• တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲ အိၣ်မုၤဒီးအခါ
(Living Will Declaration)-

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးတၢ်လၢနအိၣ်ဒီးလၢတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤလၢကအိၣ်မုၤအိၣ်ဂဲၤအဂီၢ်ဒီးလၢနသးသမုၤအလီၢ်ခံကတၢ်အဂီၢ်ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ကူစါတၢ်ဆါတန့ၢ်လၢဘၣ်အပတီၢ်တဖၣ်, တၢ်အိၣ်သးလၢအိၣ်မုၤဘၣ်ဆၣ်မၤတၢ်တသ့နီတမံၤလၢ, မ့တမ့ၢ်တၢ်ဆါပတီၢ်လၢအသ့ၣ်ပုၤနီၣ်သးပုၤနီၣ်အသးဒီးဖျါလၢတၢ်ဆါတဟါမာ်ကွၢ်လၢတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ကျဲၤဆိ (Advance Directives) အလံာ်တက့ၢ်ဒိလၢလံာ်အံၤအပူၤန့ၣ်ပာ်ယုာ်ဒီးပီၢ်ရီဂီၢ်သဟီၣ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုၤဒီးအခါ (Living Will Declaration)လၢလံာ်တဘျီယံအပူၤလၢကညိလၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယဟ့ၣ်လီၤမတၢ်အမံၤကသ့ လၢကကဲ ယခါၣ်စးလၢကဆါတဲာ်အဂီၢ်န့ၣ်လဲၣ်.

နဟ့ၣ်လီၤပုၤတဂၤလၢလံာ်လၢနအိၣ်ဒီးလၢကကဲနခါၣ်စ (ပီၢ်ရီခါၣ်စးလၢအမ့ၢ်အတီ)လၢကမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)သ့, မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ်အိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သိဘၣ်တဖၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဂၤအံၤတလိၣ်မ့ၢ်ပီၢ်ရီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

မံၤရဲၣ်လၢလံာ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢနဟ့ၣ်အမံၤလၢနတၢ်န့ၣ်ကျဲၤဆိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိပုၤဒ်နခါၣ်စးလၢကမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်)(ပီၢ်ရီလၢအမ့ၢ်အတီ)တသ့ဘၣ်, သန့ၤထီၣ်သးလၢသဲစးလၢကီၢ်စဲၣ်လၢနအိၣ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်ဆိကမိၣ်ထံဆးတၢ်ပိာ်ထွဲလၢလံာ်တဖၣ်ဖဲနယုထာပုၤမၤတၢ်ဆါတဲာ်လၢနဂီၢ်တက့ၢ်. • နန့ၣ်ပုၤတဂၤအံၤလၢကမၤတၢ်ဆါတဲာ်လၢနလီၤသ့ခါ. • ပုၤတဂၤအံၤကသ့လၢမၤတၢ်လၢနဘျူးနဖျိၣ်, နတၢ်နနဒီးနတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဖဲမၤတၢ်ဆါတဲာ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတၢ်ကူစါယၢ်ကျဲၤကသ့ခါ. • ပုၤတဂၤအံၤကမ့ၢ်ပုၤလၢအတီစၢတၢ်လၢနတၢ်န့ၣ်ဘျူးနဖျိၣ်, နတၢ်နနဒီးနတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ဆူၣ်ဆူၣ်ခါ. • ပုၤတဂၤအံၤကချူးလၢကကတီၢ်တၢ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အကရူၢ်ခါ. • ပုၤတဂၤအံၤနၢ်ဟံတၢ်မနုၤလၢအရူၤဒိၣ်လၢနဂီၢ်ခါ. • မ့ၢ်ပုၤတဂၤအံၤကတီၢ်တၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ကီတၢ်ကဲလၢကဲထီၣ်သးဒီးန့ၣ်ဖဲအံၤဒီးဒိကနၣ်နတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်ခါ. • မ့ၢ်ပုၤတဂၤအံၤကမၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ထံၣ်လၢဘၣ်ဂံာ်ဂူၢ်လၢပုၤလၢနအိၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဘၢၣ်စၢတဖၣ်သ့ခါ.

မတကလကဆာတ်နံ တာ်လယဂီၢ်ဖဲ ယမ့ၢ်တဟ့ၣ်လီၤပုၤအမံၤနီၤတကလယလံာ်တာ်န့ၣ်ကျဲ ဆိ အပူၤဘၣ်လဲၣ် ?

နမ့ၢ်တဟ့ၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤဆာတ်တာ်(တဖၣ်)အခါၣ်စးအမံၤဘၣ်န့ၣ်, နကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တာ်တဖၣ်ကကွၢ်ဝဲဒၣ်တာ် လာလံာ်တဖၣ်ဒ်သိးကဆာတ်တာ်လဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီးတာ်ကွၢ်ထွဲနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်-

- နမါ ဝါ
- နဖိလအဒိၣ်တုာ်တဖၣ်(ခဲလၢာ်)
- နမိာ်ပာ်
- နဒီးပုၤဝဲာ်တဖၣ်
- နဘူးတံာ်တမ့ၢ်တခါတဖၣ်
- နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးလၢပုၤတကဖၣ်, လၢတမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ရဲၣ်လီၤသးဒ်အဖျါလၢထးအဖိခိၣ်ကတာ်တကလကဆာတ်တာ်လၢနဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်, နဟ့ၣ်ပုၤတကန့ၣ်အမံၤလၢကမ့ၢ်နခါၣ်စး ဒီးမၤတာ်ဆာတ်တာ်လၢနတာ်န့ၣ်ကျဲဆိ (Advance Directives) အလံာ်တီလံာ်မိအပူၤသ့န့ၣ်လီၤ.

လၢနံၣ်တြၢ်စကၣ်(Nebraska) ဒီးအၣ်ဝၣ် (Iowa)အပူၤ, တာ်န့ၣ်ကျဲဆိအလံာ် သုတသုလၢ, သုတန့ၢ်လၢဘၣ်အဆၢကတီၢ်ဖဲမိာ်အလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဖိသၣ်ကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဒီးဖိသၣ်အံၤကအိၣ်မုဲ, ဒီးတာ်ဆဲးကွၢ်ကူစါယါဘျါပၤယာ်ပိာ်မုာ်တကအံၤအသးသမုးန့ၣ်လီၤ.

တာ်န့ၣ်ကျဲ ဆိ (Advance Directives)အလံာ်တီလံာ်မိ န့ၣ်ကမၤတာ်သ့ အခါဖဲ လဲၣ် ?

တာ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်လၢနဒုးသ့ၣ်ညါလီၤလၢနတာ်န့ၣ်ကျဲဆိ (Advance Directives)အလံာ်တီလံာ်မိအပူၤန့ၣ်ကမၤတာ်သ့လၢမုၢ်နံၤလၢတာ်ဟံလီၤလီၤလီၤဆိဆိလၢနတာ်န့ၣ်ကျဲဆိအလံာ်တီလံာ်မိအပူၤ, မ့တမ့ၢ်ဖဲနကသံၣ်သရၣ်မၤလီၤတံာ်ဝဲလၢဆာတ်တာ်ကွၢ်ထွဲနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ လၢနနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲတသ့, မ့တမ့ၢ်ဖဲနကသံၣ်သရၣ်မၤလီၤတံာ်ဝဲလၢနတအိၣ်ဒီးတာ်သ့တာ်ဘၣ်လၢကဆာတ်တာ်အခါန့ၣ်လီၤ. လၢနအမဲာ်ညါ, လၢအၣ်ဝၣ် (Iowa) ဒီးနံၣ်တြၢ်စကၣ်(Nebraska) အသဲစးတာ်ဘျါအိၣ်အသိး, တာ်ဟံဖျါထီၣ်တာ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုးဒီးအခါ(Living Will Declaration) ကဟံးမုၢ်ဒါတသ့မ့တမ့ၢ်လၢ-

လၢတာ်စံးကတီၢ်သကိးလိာ်သးဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးနခါၣ်စးမၤတာ်ဆာတ်တာ်အမဲာ်ညါန့ၣ်, တာ်စံးကတီၢ်သကိးတာ်ဒီးဟံၣ်ဖိယိဖိ, တံၤသကိးမ့တမ့ၢ်ပုၤလၢနဆဲးကျၢအိၣ်သ့ဖဲဂီၢ်ဂီၢ်အူတဖၣ်ကကဲထီၣ်တာ်မၤစၢ်လၢနတာ်လိာ်ဘၣ်လၢတာ်ကွၢ်ထွဲနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတာ်ကူစါယါဘျါလၢနဂီၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. တာ်အံၤကဒိသးအစၢ်တံၤသဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဲထီၣ်သးသ့ဖဲတာ်ဆာတ်တာ်လီၤ. တာ်လၢတာ်ကွၢ်ထွဲနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတာ်ကူစါယါဘျါလၢနဂီၢ်အခါသ့ဖဲန့ၣ်လီၤ.

- ၁)နကသံၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အိၣ်ဒီးတာ်ဟံဖျါထီၣ်တာ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုးဒီးအခါ(Living Will Declaration)အလံာ်ဆဲးကွၢ်ဒီးတဘ့ၣ်.
- ၂)နကသံၣ်သရၣ်ဆာတ်တာ်လီၤတံာ်ဝဲလၢနအိၣ်လၢတာ်ကူစါယါဘျါနတသ့လၢဘၣ်အပတီၢ်မ့တမ့ၢ်ဖဲနတနီၢ်သ့ၣ်နီၢ်သးဒီးတာ်စူးကါတံာ်ဒုးအိၣ်မုးအိၣ်ဂါအကျိကျဲမ့ၢ်တာ်ထဲတမံၤဖိလၢထုးထီထီၣ်နသးသမုးန့ၣ်လီၤ.
- ၃)နကသံၣ်သရၣ်ဆာတ်တာ်ကတီၢ်ဝဲလၢနမ့ၢ်ပုၤဆာတ်တာ်လီၤကွၢ်လၢနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ လၢနနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲတသ့လၢဘၣ်-ဒီး
- ၄)နကသံၣ်သရၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးနခါၣ်စးမၤတာ်ဆာတ်တာ်(တဖၣ်), ပုၤကွၢ်ထွဲန့ၢ်,မ့တမ့ၢ်နဟံၣ်ဖိယိဖိကစၢ်မုာ် ချဲလၢတာ်ကိးအိၣ်သ့ဖဲတာ်အိၣ်ဒီးတာ်ဂုာ်တာ်ကျိလၢအအိၣ်ဒီးမၤကဲထီၣ်န့ၣ်ဘၣ်တာ်လိာ်ဘၣ်အကတဖၣ်လၢနကွဲးဖျါထီၣ်ဘၣ်လၢနတာ်ဟံဖျါထီၣ်တာ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုးဒီးအခါ(Living Will Declaration) အပူၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ယကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤဟ့ၣ်တာ်ကွၢ်ထွဲ တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တဖၣ်ဒီးယခါၣ်စးမၤတာ်ဆာတ်တာ်(တဖၣ်)ကသ့ၣ်ညါ ယတာ်န့ၣ်ကျဲ ဆိ (Advance Directives)အလံာ်တီလံာ်မိ အဂ့ၢ်ဒီးပာ်ကဲ ယတာ်ကွၢ်ထွဲ တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတာ်ကူစါယါဘျါလၢယအဲၣ်ဒီးတဖၣ်သ့ ဖဲ လဲၣ် ?

မ့ၢ်နမုၢ်ဒါလၢကဘၣ်ဟ့ၣ်နတာ်န့ၣ်ကျဲဆိ (Advance Directives)အလံာ်တီလံာ်မိအလံာ်ကွဲးဒီးတဘ့ၣ်ဆူနကသံၣ်သရၣ်ဒီးခါၣ်စးလၢအမၤတာ်ဆာတ်တာ်အအိၣ်, ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကသ့ၣ်ညါဒီးပာ်ကဲနတာ်လိာ်ဘၣ်လၢတာ်ကွၢ်ထွဲတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတာ်ကူစါယါဘျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်နမုၢ်ဒါလၢကကတီၢ်တံာ်ဒီးနကသံၣ်သရၣ်ဒီးနခါၣ်စးလၢအမၤတာ်ဆာတ်တာ်ဘၣ်ယးတာ်ဂုာ်တာ်ကျိလၢနတာ်န့ၣ်ကျဲဆိ(Advance Directives)အလံာ်တီလံာ်မိအပူၤ, လၢအပၣ်ယုာ်ဒီးနတာ်ဟံလုာ်ဟံပူၤတဖၣ်, တာ်နာ်တဖၣ်ဒီးနတာ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တာ်ဂုာ်တာ်ကျိဒီးလံာ်ကွဲၣ်ဒီးတဖၣ်လၢလံာ်အံၤအပူၤန့ၣ်ကမၤစၢ်နလၢတာ်ကတီၢ်သကိးတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ယခါၣ်စးမၤတာ်ဆာတ်တာ်(တဖၣ်)ကဆာတ်တာ်ကွၢ်ထွဲ တာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတာ်ကူစါယါဘျါလၢယဂီၢ်အခါဖဲ လဲၣ် ?

မ့တမ့ၢ်လၢနတာ်ဟ့ၣ်စိကမိဘၣ်န့ၣ်, နခါၣ်စးမၤဆာတ်တာ်(တဖၣ်)ကဆာတ်တာ်လၢတာ်ကွၢ်ထွဲနတာ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးတာ်ကူစါယါဘျါလၢနဂီၢ်သ့ဖဲနဘၣ်တာ်မၤလီၤတံာ်လၢနဆာတ်တာ်တဖၣ်အံၤလၢနနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်နဲတသ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

မတကဆာတ်လ်လယအံယဆာတ်တကွ်ထွဲ ယတအိၣ်

ဆူၣ်အိၣ်ချူလယနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ယဲ သ့ဝဲ ဒၣ်လဲၣ် ?

နကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ အကတဖၣ်ကဆာတ်လ်လ်တံၣ်ဝဲလၢ နအံၤနနီၣ်ဖါဒီးဆာတ်နတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူအကျဲန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ကမၤနီၣ်မၤယါဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအတၢ်မၤနီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤကိးဝဲလၢ “တၢ်မၤ လီၤတံၣ်နတၢ်သ့ဆာတ်လ်လ်တၢ်” န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢနတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ် ဘၣ်လၢကဆာတ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်. နခၢၣ်စးလၢမၤတၢ်ဆာတ် ကဆာတ်တၢ်လၢနနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သးတလီၤပလိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်လၢပုၤကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ အဘၢၣ်စၢၤလၢနတၢ်သ့ ဆာတ်န့ၣ်.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ကတၢ်ပိၣ်သကိးဝဲဒီးကသံၣ်သရၣ်လီၤဆိမ့တမ့ၢ်သး ဂ့ၢ်ဝီကသံၣ်သရၣ်အကလီၤဆိလၢကဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်အိၣ်သးတနီၣ်နီၣ်န့ၣ် ကလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလီၤတံၣ်ဝဲနတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢကသ့ဆာတ်တၢ်လၢနနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယကသ့ၣ်ညါလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲ ယတအိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါ လၢယတၢ်န့ၣ်ကျဲဆိ အလံၣ်တီလံၣ်မိ အပူၤန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်ပၣ်က အီၤသ့ နလဲၣ် ?

နကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးခၢၣ်စးမၤတၢ်ဆာတ်တဖၣ် ကမၤအမူဒါလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢကပိၣ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဒီးတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်ပၣ်ယုၣ်လီၤလၢန တၢ်န့ၣ်ကျဲဆိအလံၣ်တီလံၣ်မိအပူၤန့ၣ်လီၤ.နတၢ်အိၣ်ဒီးတဖၣ်မ့တဘၣ်တၢ်ပိၣ်ထွဲအီၤဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ အပူၤတဖၣ်ကဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ယုၣ်ထၢအကတဖၣ်ဒီးန့ၣ်မ့တမ့ၢ် နခၢၣ်စးမၤတၢ်ဆာတ်,ဆုၤခါဆတၢ်ကွၢ်ထွဲန့ၣ်အပူၤရဲၣ်ကျဲတၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချူ တၢ်ကရၢကရိအကန့ၣ်လီၤ. တၢ်တလူပိၣ်မၤထွဲဒ်နလံၣ်န့ၣ်ကျဲဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဝဲ-

- လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢကမၤဘၣ်ဒီးန့ၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤဂၤတဖၣ်
- တၢ်ကရၢကရိပၣ်ပနီၣ်တၢ်အိၣ်ယၢ
- သဲစးမ့တမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်

ယတၢ်န့ၣ်ကျဲဆိ အလံၣ်တီလံၣ်မိ မ့ၢ်အိၣ်လၢကသံၣ်ကသီ တၢ်မၤနီၣ်မၤယါအပူၤန့ၣ်ယကဘၣ်ဆဲးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဒဲးယဲ ကသံၣ်က သီလၢတၢ်ဆါဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်အကတဖၣ်အဂီၢ်ဒီးခါ?

မ့တမ့ၢ်လၢနတၢ်န့ၣ်ကျဲဆိအလံၣ်တီလံၣ်မိလၢနပၣ်ဖျါထီၣ်နတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်.နကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ အကတဖၣ်က ဆဲးဟ့ၣ်နကသံၣ်ကသီတၢ်ကူစါယါဘျါလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒ်သိးကမၤစ့ၤလီၤနတၢ်ဆါဒီးတၢ်ဆါကွၢ်ပနီၣ်တဖၣ်,ဒီးပၣ်အိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ယတၢ်အိၣ်ဒီးလၢကွၢ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအဂီၢ်တဖၣ်မ့ၢ်လဲ လိၣ်သးန့ၣ်ယဆိတလဲ ကွၢ်ယတၢ်န့ၣ် ကျဲဆိ အလံၣ်တီလံၣ်မိ လၢယမၤပုၤအီၤဝဲလဲ သ့ခါ?

နဆိတလဲကွၢ်နလံၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်သ့ကိးဆကတီၢ်ဒဲးဝဲနတၢ်အိၣ်ဒီးလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတဖၣ်လဲကွၢ်ဒိဖျိတၢ် မၤသီထီၣ်လံၣ်တီလံၣ်မိမ့တမ့ၢ်မၤပုၤလၢအသီတဘျီသ့န့ၣ်လီၤ.တီၢ်နီၣ်လၢကဘၣ်ဟ့ၣ်နတၢ်န့ၣ်ကျဲဆိအလံၣ်တီလံၣ်မိလၢနမၤပုၤအသီတဘျီမ့တ မ့ၢ်လၢဘၣ်တၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလံၣ်ဆဲးကွဲး တဘျီဆူနကသံၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးနခၢၣ်စးမၤတၢ်ဆာတ်တ ဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အလဲကွဲးခရဲတၢ်လံၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ တၢ်န့ၣ်ကျဲဆိအညါတဖၣ်

မ့ၢ်ယထးကွၢ်, မ့တမ့ၢ်ဆိကတီၢ်ကွၢ်, တၢ်န့ၣ်လီၤဆိ အလံၣ်တီလံၣ်မိ သ့ခါ?

- ပုၤလၢအအိၣ်ဆိးလၢအၣ်ဝၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤ-နထးကွၢ်နလံၣ်တၢ်ကွဲးပၣ်တၢ်န့ၣ်သါ(Living Will)ဒီး(Durable Power of Attorney) ပီၢ်ရီအစိကမိလၢနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ တၢ်ကွၢ်ထွဲအဂီၢ်တဘျီလၢလၢနမၤတၢ်ဆာတ်သ့အပတီၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်ဂ့ၢ်သ့ဝဲ.ဒိဖျိထဲဒုးသ့ၣ်ညါမ့တမ့ၢ် ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါနကသံၣ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်ပုၤဟ့ၣ်န့ၣ်အပူၤတၢ်ကွၢ်ထွဲအဂ့ၢ်အကဒီးန့ၣ်ပုၤခၢၣ်စးလၢအစံၣ်ညီၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤလၢအအိၣ်ဆိးလၢန့ၣ်တြၢၣ်စကၢ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤ-နထးကွၢ်န(Durable Power of Attorney)ပီၢ်ရီအစိကမိလၢနတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချူ သ့ထဲလၢဖဲနမၤတၢ်ဆာတ်သ့အပတီၢ်အိၣ်ထဲလဲၣ်.ဒီးလၢကျဲဒဲးလဲၣ်ဂ့ၢ်အပူၤမိဖျိတၢ်ဆဲးကျိးဒီးနတၢ်သးဆူၣ်လၢနကထးကွၢ်(Durable Power of Attorney)ပီၢ်ရီအစိကမိလၢနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ န့ၣ်လီၤ.နထးကွၢ်နလံၣ်တၢ်ကွဲးပၣ်တၢ်န့ၣ်သါ(Living Will Declaration) တဘျီလၢလၢသ့ဝဲဘၣ်ထွဲဒီးနတၢ်မၤတၢ်ဆာတ်သ့အပတီၢ်မ့တမ့ၢ်နီၣ်ခိတၢ်အိၣ်သးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်လၢနဘၣ်သးမၤလၢပုၤနတၢ်န့ၣ်ကျဲဆိ အလံၣ်တီလံၣ်မိ အသိး-

- ပၣ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်ဝဲနနီၣ်ကစၢ်ဒီးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လုၢ်ပူၤတဖၣ် လၢနတၢ်အိၣ်မူပူၤ.ဒီးတၢ်တဖၣ်လၢအလုၢ်ပူၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်.
- ဆိကမိၣ်ကွၢ်ထဲတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးတၢ်ကူ စါယါဘျါအကလုၢ်တဖၣ်လၢနအိၣ်ဒီးအိၣ်မ့တမ့ၢ်တ အိၣ်ဒီးလၢကြးန့ၣ်ပတုၣ်တၢ်ဆဲးကျဲဆဲးကျိးတၢ်ဒီးတၢ် လိၣ်ဘၣ်အကတဖၣ်.
- မၤလိသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ချူ ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအတၢ်ယုထၢတဖၣ်လၢခၢၣ်စး မၤတၢ်ဆာတ်ကဘၣ်တၢ်သံကွၢ်လၢကဆိကမိၣ်ကွၢ်ထဲ တၢ်အဂီၢ်ဝဲတၢ်ကဲထီၣ်သးလၢနဆာတ်တၢ်လၢနကစၢ် ဒၣ်န့ၣ်အဂီၢ်သ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်ဒီးနကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤကွၢ်ထွဲတၢ် အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ အကတဖၣ်လၢကတဲသကိးတၢ်လၢန တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီးဟ့ၣ်ရလီၤနတၢ်ပၣ်လုၢ်ပူၤ ပူၤတဖၣ်. တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးတဖၣ်လၢ အဘၢၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူ ဒီးတၢ်ကူ စါယါဘျါ.
- ကတီၢ်သကိးတၢ်ဒီးနခၢၣ်စးမၤတၢ်ဆာတ်ဒီးပုၤအကလၢ နဘျးနတၢ်ဒီးအီၤဘၣ်ယးနတၢ်ပၣ်လုၢ်ပူၤတဖၣ်. တၢ် န့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးတဖၣ်. ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကဆာ တဲတၢ်မနုၤလၢနကတုၢ်လိၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်န့ၣ်ကျဲၣ်ဆိအလံာ်တီၢ်လံာ်မိ(ကဘျးပၤ ၂ လၢ ၄ ကဘျးပၤအကျါ)

ယၢ်န့ၣ်ပၤလၢတၢ်အဆၢဖိအံၤလၢတၢ်န့ၣ်ကျဲၣ်ဆိအလံာ်တီၢ်လံာ်မိအပူၤအံၤပုၤတၢ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုၢ်ဒီးအခါ(Living Will Declaration) လၢအတဲၤဖျါထီၣ်လၢယကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးယၢ်ခၢၣ်စးလၢကမၤတၢ်ဆၢတဲၤ (တဖၣ်)ဘၣ်သးယတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၤစါယါဘျါလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ပၤယၢ်ယသးသမူလၢယကအိၣ်မုၢ်အိၣ်ဂၤဒ်အဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်အကျိၤအကျဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝံသးစူၤယုထၢတၢ်ယုထၢလၢလံာ်တဖၣ်တက့ၢ်-

ယယုထၢလၢယတမၤပုၤတၢ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုၢ်ဒီးအခါ(Living Will Declaration) လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤဒ်ဘၣ်, ဒီးန့ၣ်လီၤယကသံၣ်သရၣ်,ပုၤတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂၤတဖၣ်ဒီးခၢၣ်စးလၢကမၤတၢ်ဆၢတဲၤ(တဖၣ်)လၢကဆၢတဲၤ တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၤစါယါဘျါယလၢကမၤစၢၤသးသမူအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်အကျိၤအကျဲၣ်တဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လၢအကြးအဘၣ်ဒီးပၤယၢ် ယတၢ်န့ၣ်ဘျးတဖၣ်,ယတၢ်န့ၣ်တဖၣ်ဒီးယတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယယုထၢလၢကမၤလၢပုၤတၢ်ပိၣ်ထွဲလၢတၢ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ဂၤအတၢ်တဲၤဖျါထီၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဝံသးစူၤယုထၢတၢ်ယုထၢလၢလံာ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်-

လၢပုၤအိၣ်ဆိးလၢအၣ်ဝၣ်တဖၣ်အဂီၢ်-ယန့ၣ်လီၤယကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤလၢဟံးန့ၣ်မုၢ်ဒါလၢကကွၢ်ထွဲယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ကဘၣ်တၢ် န့ၣ်လီၤန့ၣ်အီၤလၢယတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢယတၢ်ပၤဖျါထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ယမ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးဖဲတၢ်ကူၤစါယါဘျါယမ့ၢ်တန့ၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ် ယါဘျါယမ့ၢ်တသ့လၢဘၣ်ဒီးအစၢမ့ၢ်ဝဲလၢယကစူးကွၢ်ယသးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တယံာ်တမိၤဘၣ်အယိမ့ၢ်တန့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ် ငါးမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ကူၤစါယါဘျါမ့ၢ်တန့ၢ်လၢဘၣ်အယိ,ယတအဲၣ်ဒီးလၢတၢ်ကသုးထီထီၣ်ယတၢ်အိၣ်မုၢ်ဒီးဖျါလၢတၢ်ကၢကသံၣ်အကျိၤအ ကျဲၣ်လၢကထုးထီထီၣ်ယသးသမူဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ယမ့ၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၣ်လၢတၢ်ဆၢတဲၤလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အဂီၢ်မ့ၢ်တသ့ဘၣ် အယိတခါ,ယန့ၣ်လီၤယကသံၣ်သရၣ်လၢကွၢ်ထွဲယလၢအသုတဟ့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ထုးကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်အကျိၤအကျဲၣ်လၢကထုးထီထီၣ်ယ သးသမူလၢယမၤယံာ်ထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢယကစူးကွၢ်ယသးအဂီၢ်ဒီးတမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤကိညၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်မၤသ့ဘျါထီၣ်ကွၢ်ယလၢတၢ် ဆုးတၢ်ဆါတဘျီအံၤအဂီၢ်ဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ပုၤအိၣ်ဆိးလၢန့ၣ်တြၣ်စကၣ်တဖၣ်အဂီၢ်-ယန့ၣ်လီၤလၢယကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤတဂၤလၢလၢဟံးန့ၣ်မုၢ်ဒါလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲယတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ကဘၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲၣ်လၢယတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢယဘၣ်ပၤဖျါထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ယဂံၢ်ယဘါမ့ၢ်စူၤလီၤတုၤလၢယဟူးဝးတန့ၢ်တန့ၢ် သ့ၣ်န့ၣ်သးအပတီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ကူၤစါယါဘျါတသ့မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်မၤလီၤဘျီဘၣ်က့ၤတသ့လၢဘၣ်ပတီၢ်,ဒီးယမ့ၢ်တစူးကါကသံၣ်မၤစၢၤသး သမူအကျိၤအကျဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်,ယက,လၢကသံၣ်သရၣ်အတၢ်ထံၣ်အပူၤ,ကစူးကွၢ်သးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တယံာ်တမိၤဘၣ်အယိဒီးယဆၢ တဲၤတၢ်ဘၣ်ထွဲတၢ်ကူၤစါယါဘျါယအဂီၢ်မ့ၢ်တသ့လၢဘၣ်အယိန့ၣ်,ယန့ၣ်လီၤလၢယကသံၣ်သရၣ်,ဒ်အအိၣ်ဝဲလၢသဲစးတၢ်ခွဲးတၢ်ယံာ် လၢတၢ်ကူၤစါယါဘျါတသ့လၢဘၣ်၃အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤ (Rights of the Terminally Ill Act),လၢယတဟ့ၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ် ကထုးကွၢ်တၢ်မၤစၢၤသးသမူအကျိၤအကျဲၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်လၢကမၤကိညၢ်ထီၣ်ယမ့ၢ်တမ့ၢ်မၤဘျါက့ၤယတၢ်ဆါဘၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

လၢပုၤနီၢ်တဂၤအဂီၢ်-ယအဲၣ်ဒီးနီၤလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤပိၣ်ထွဲတဖၣ်လၢဘၣ်သးယတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်မၤစၢၤသးသမူအကျိၤအကျဲၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်အကျိၤအကျဲၣ်ယတၢ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုၢ်ဒီးအခါ(Living Will Declaration) အီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်သးဖဲအိၣ်မုၢ်ဒီးအခါ(LIVING WILL DECLARATION)

ပုၤမၤလၢပုၤလံာ်တကျိၣ်ဆဲးလီၤမံၤ _____ မုၢ်နံၤ _____

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအလံာ်တီၢ်လံာ်မိ (ကဘျးပၤ ၃ လၢ ၄)

တၢ်န့ၢ်ပၤလီၤသးခံခိယၢ်ပၤအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအလံာ်တီၢ်လံာ်မိ

တၢ်န့ၢ်ပၤလီၤသးခံခိယၢ်ပၤအတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲ

ယဖးတၢ်န့ၢ်ပၤလီၤအကျိၤအကျဲၤအကျဲၤအပတီၢ်တဖၣ်ဒီးန့ၢ်ပၤလီၤ တၢ်အံၤမၤတၢ်လၢအဖိလံာ်တခါ မ့တမ့ၢ် ခံခါလၢတၢ်ဖိလံာ်အံၤန့ၢ်လီၤ-

- ပျဲပုၤလၢ ယဟ့ၣ်ပျဲအမံၤဒီးအမ့ၢ် ပုၤလၢအကမၤတၢ်တၢ်လၢယခၢၣ်စး(တဖၣ်) (ယ “ပီၤရီ”) လၢကမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢ ယခၢၣ်စး ဖဲယမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢယနီၢ်ကစၢ်တသ့ဘၣ်အခါန့ၢ်လီၤ.
- ဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယး တၢ်ကွၢ်ထွဲယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤတဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

ယန့ၢ်ပၤစ့ၢ်ကိးလၢ ယဆိတလဲ မ့တမ့ၢ် ထုးကွၢ် တၢ်န့ၢ်ပၤလီၤအကျိၤအကျဲၤအလံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်ခိဖျိ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တဖၣ်အယိ န့ၢ်လီၤ-

- လၢပုၤလၢအအိၣ်လၢ န့ၢ်တြၢၣ်စကၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ယဆိတလဲ မ့တမ့ၢ် ထုးကွၢ် ယပီၤရီတဖၣ်အတၢ်စိကမိၤလၢ ယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အလံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်အဖိခိၣ်သ့ထီၣ်တၢ်ကျိၤဖဲ ယမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢယနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲသ့ဒီး ဖဲယအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ယကဟ့ၣ်ပျဲထီၣ်ယတၢ်အိၣ်ဒီးထုးကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒူးအံၤအယိန့ၢ်လီၤ. ယဆိတလဲ မ့တမ့ၢ် ထုးကွၢ် ယတၢ်ကွဲးတၢ်လံာ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲ တၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအဂီၢ် ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ်ဖဲ ယတၢ်ဆၢတၢ်လၢ မ့တမ့ၢ် နီၢ်ခိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သးဂ့ၢ်*အဆၢကတီၢ်ခိဖျိယဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ပုၤလၢအကမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢယခၢၣ်စး(တဖၣ်)ဒီးယကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၢ်လီၤ.

*တၢ်ယုထၢလၢပုၤအိၣ်ဆိးလၢန့ၢ်တြၢၣ်စကၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

_____ယတၢ်ဆဲးလီၤမံၤဖဲအံၤပၤပျဲထီၣ်ဖဲလၢ ယအိၣ်ဒီးထုးကွၢ် တၢ်တၢ်ကွဲးတၢ်လံာ် ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲ တၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအဂီၢ် ထဲဒၣ်ဖဲယအိၣ်ဒီးတၢ်ကံတၢ်စိဖဲယမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢသ့အခါန့ၢ်လီၤ.

- လၢပုၤလၢအအိၣ်လၢအိၣ်ဆိး (Residents) အပုၤအိၣ်ဆိးတၢ်အဂီၢ် ယဆိတလဲ မ့တမ့ၢ် ထုးကွၢ် ယပီၤရီတဖၣ်အတၢ်စိကမိၤလၢ ယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အလံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်အဖိခိၣ်သ့ထီၣ်တၢ်ကျိၤဖဲ ယမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢ ယနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲသ့ဒီး ဖဲယအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ယကဟ့ၣ်ပျဲထီၣ် ယတၢ်အိၣ်ဒီးထုးကွၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒူးအံၤအယိန့ၢ်လီၤ. ယဆိတလဲ မ့တမ့ၢ် ထုးကွၢ်ယတၢ်ကွဲးတၢ်လံာ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲ သၢ်ဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအဂီၢ်ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ်ဖဲ ယတၢ်ဆၢတၢ်လၢ မ့တမ့ၢ် နီၢ်ခိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်အိၣ်သးဂ့ၢ် အဆၢကတီၢ်ခိဖျိယဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ပုၤလၢအကမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢယခၢၣ်စး(တဖၣ်)ဒီးယကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၢ်လီၤ.

*တၢ်ယုထၢလၢပုၤအိၣ်ဆိးလၢ အိၣ်ဆိး (Residents) တဖၣ်အဂီၢ်

_____ယတၢ်ဆဲးလီၤမံၤဖဲအံၤပၤပျဲထီၣ်ဖဲလၢ ယအိၣ်ဒီးထုးကွၢ် တၢ်တၢ်ကွဲးတၢ်လံာ် ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲ တၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအဂီၢ် ထဲဒၣ်ဖဲယအိၣ်ဒီးတၢ်ကံတၢ်စိဖဲယမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢသ့အခါန့ၢ်လီၤ.

ပုၤလၢအမၤလၢပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤအတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ (လိာ်ဘၣ်)

ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____နံၤသီ - _____

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအလံာ်တီၢ်လံာ်မိ

ယကသံၣ်သရၣ် ဒီး ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤ(တဖၣ်) အကအတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ - (တၢ်အုၣ်သး)
ယကွၢ်ကဒါက့ၢ်ယတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်န့ၢ်ပၤလီၤအကျိၤအကျဲၤအကျဲၤအပတီၢ် (Advance Directives) လၢလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤအပုၤလံ.

ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____နံၤသီ - _____

ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____နံၤသီ - _____

ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____နံၤသီ - _____

ပုၤမၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢယခၢၣ်စး (တဖၣ်)အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ (ယ “ပီၤရီ”) (တၢ်အုၣ်သး) ယကွၢ်ကဒါက့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢ်ဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံ (Advance Directives) လံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤအပုၤလံ.

ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____နံၤသီ - _____

ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____နံၤသီ - _____

ပခိၣ်အပူၤအုၣ်ကီၤဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ပူၤအုၣ်သးအတၢ်ယုထၢတဖၣ် (တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်)

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢၣ်တၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံအလံာ်တီၢ်လံာ်မိ (ကဘျဲးပၤ ၃ လၢ ၄)

ပခိၣ်အပူၤအုၣ်ကီၤဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤတၢ် မ့တမ့ၢ် ပူၤအုၣ်သးအတၢ်ယုထၢတဖၣ် (တၢ်လိၣ်ဘၣ်အိၣ်)

ဒ်သိးလံာ်တီၢ်လံာ်မိတဘျဲးအံၤ ကဖိးသဲးစးအဂီၢ်, နကဘၣ်မၤပုၤတၢ်ယုထၢ တခါ မ့တမ့ၢ် ခံခါ လၢလၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယုထၢ ၁- ပခိၣ်အပူၤအုၣ်ကီၤဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤတၢ်- တၢ်ယုထၢတခါအံၤလိၣ်ဘၣ်ပုၤလၢ ကမၤပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိတခါအံၤ လၢ တၢ်ကဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤ တၢ်ဆဲးလီၤမံၤတခါအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖီခိၣ်, တၢ်အလိၣ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤသးလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢ _____ ကီၢ်စဲၣ်, _____
ဟီၣ်ကဝီၤ အပူၤ တနံၤအံၤဖဲ _____ သိ, _____ လၢ, ၂၀ _____ န့ၣ်,
ပူၤလၢအမံၤမ့ၢ် _____ န့ၣ်, ဟဲအူယအိၣ်ဒီး ပူၤတဂၤအံၤအမံၤန့ၣ်
ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအိၣ်လၢ တၢ်ကွဲးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိတၢ်န့ၢ်သၢၣ်အကျိၤအကျဲၤ အပူၤဒ် ပူၤအခိၣ်သ့ၣ်တဂၤအသိး, ဒီးယဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ (အဝဲပိၣ်ခါ/အဝဲပိၣ်မ့ၢ်)
ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ တၢ်ကတၢ်ကွံာ် ပူၤလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤယီ (အဝဲပိၣ်ခါ/အဝဲပိၣ်မ့ၢ်) လၢအမၤတၢ်လၢ အတၢ်သးအုၣ်ဒီးအတၢ်ဟံၣ်သးဒ်အပူၤ, ဒီး
ယတမ့ၢ်ပီၢ်ရီၤလၢအုၣ်ချ့တၢ်ကွံာ်ထွဲအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် ပီၢ်ရီၤလၢကကဲန့ၢ်ခါဒီးလၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်မူၤဒါလၢ တၢ်ကွဲးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိတၢ်န့ၢ်သၢၣ်အကျိၤအကျဲၤတဖၣ်
အလံာ်တီၢ်လံာ်မိအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အုၣ်အသးလၢ ယတၢ်ဆဲးလီၤမံၤဒီးတၢ်တီၢ်လီၤတၢ်ပနီၣ်ဖဲ _____ (တၢ်လီၤလၢ
တၢ်မၤတၢ်အုၣ်ကီၤ) ဖဲဟီၣ်ကဝီၤခိၣ်ထီၣ်ဒီး မ့ၢ်န့ၢ်သိးဒီးန့ၣ်လၢ တၢ်ကွဲးဟံၣ်ဖျါအိၣ်လၢထးန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တီၢ်လံာ်မိပခိၣ်ပီၢ်ရီၤအတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ

တၢ်ယုထၢ ၂- ပူၤအုၣ်ကီၤသးအတၢ်ဟံၣ်ဖျါ-

တၢ်ယုထၢတခါအံၤလိၣ်ဘၣ်ပုၤတဂၤလၢ ကမၤပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိတဘျဲးအံၤဒ်သိး ပူၤအိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤလၢ အလၢပုၤဒီးအကံၢ်အစီလၢ ကီၢ်စဲၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ
လၢတၢ်ကွဲးဟံၣ်လီၤအိၣ်လၢ တၢ်ဖိလၢတဖၣ် ကအုၣ်သးလၢအတၢ်ဆဲးလီၤမံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအပူၤ တၢ်တလိၣ်ဘၣ်ပခိၣ်အပူၤအုၣ်ကီၤတၢ်ဟံၣ်
ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- **ပူၤလၢအအိၣ်ဆိးလၢအိၣ်အိၣ် (Residents) အဂီၢ်** - ပူၤအုၣ်ကီၤသးတဂၤစုၣ်စုၣ် အစုၤကတၢ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲ ၁၈ န့ၣ်, ဒီးတဘျဲးမ့ၢ်ပူၤလၢအမၤပုၤ
လံာ်တီၢ်လံာ်မိတဘျဲးအံၤ အပူၤဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ကူၤယါဘျါ မ့တမ့ၢ် ပူၤလၢအကူၤယါဘျါတၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိန့ၣ်ဘၣ်. ပူၤအုၣ်ကီၤအသးလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး
ပူၤလၢအမၤပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤ ပၣ်ယုၣ်သ့ၣ်ထဲတဂၤဒါလီၤ.
- **ပူၤအိၣ်ဆိးလၢန့ၣ်တြၢ်စကၣ်တဖၣ်အဂီၢ်-** ပူၤအုၣ်အသးတဂၤစုၣ်စုၣ် အသးကဘၣ်အိၣ်အစုၤကတၢ် ၁၉ န့ၣ်, ဒီးတဘျဲးမ့ၢ် မါဝၤ, မိၢ်ပၢ်, ဖိ, လံၤ,
ဒီပုၤဝဲ, ပူၤန့ၢ်သၢၣ်, မ့တမ့ၢ် ပူၤန့ၢ်သၢၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ် (ပူၤတဂၤလၢလၢပူၤလၢ ပူၤဆါကွဲးတၢ်လၢ အလံာ်တၢ်ဟ့ၣ်သၢၣ် ဖဲတၢ်စုၤလီၤခိၣ်ခိၣ်ဖဲ သံဝံၤ
အလီၢ်ခံ), မ့တမ့ၢ် ပူၤလၢအမၤပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤ အကသံၣ်သရၣ်လၢ အကူၤယါဘျါအိၣ်, မ့တမ့ၢ် ပူၤလၢတၢ်ယၢၤထီၣ်အမံၤလၢ ပူၤခါဒီးလၢအဆၢ
တၢ်တၢ်(တဖၣ်) (ပီၢ်ရီၤ) လၢအအိၣ်လၢလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤအပူၤ, မ့တမ့ၢ် ပူၤလၢအဟ့ၣ် သးသမူ မ့တမ့ၢ် အုၣ်ချ့တၢ်အုၣ်ကီၤအပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအမၤပုၤ
တၢ်ကွဲးဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆိတၢ်န့ၢ်သၢၣ်အကျိၤအကျဲၤ အလံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ပူၤလၢအကဲ ပူၤဟ့ၣ်အုၣ်ချ့တၢ်ကွံာ်ထွဲလၢ အယါဘျါပူၤမၤပုၤလံာ်တီၢ်
လံာ်မိအံၤအပူၤအုၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် ပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်ကဲပူၤအုၣ်အသးအါန့ၢ်တဂၤဘၣ်လီၤ.

ယဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ -

- ပူၤအံၤမၤလၢပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိလၢပသ့ၣ်ညါအိၣ်လံာ်န့ၣ်လီၤ.
- ပူၤအံၤဆဲးလီၤမံၤအုၣ်တၢ်မၤလၢပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤ မ့တမ့ၢ် အါၣ်လီၤလၢအဒီးန့ၢ်လံ (အဝဲပိၣ်ခါ/ပိၣ်မ့ၢ်) တၢ်ဆဲးလီၤမံၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သၢၣ်တၢ်သံ
ဝံၤအလီၢ်ခံ (Advance Directives) အလံာ်တီၢ်လံာ်မိခိၣ် လၢပတၢ်အံၤဒီးအပူၤလံာ်န့ၣ်လီၤ.
- ပဝဲ, မ့တမ့ၢ် ပူၤတဂၤ အကသံၣ်သရၣ်လၢ အကူၤယါဘျါတၢ် နီတဂၤမးတမ့ၢ်ပူၤလၢ အကကဲခါဒီးလၢ အမၤတၢ်ဆၢထံာ် (ယ “ပီၢ်ရီ”) ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်လၢပူၤအုၣ်သးတဖၣ်အဂီၢ်ဒ်တၢ်ဆိလီၤဟံၣ်စၢၤအိၣ်လၢ ကီၢ်စဲၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိအသိးလံာ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်အကူၢ်အံၤကဘၣ်တၢ်မၤလၢပုၤအိၣ်လၢပူၤအုၣ်အသးလၢအအိၣ်ဆိးလၢ န့ၣ်တြၢ်စကၣ် (Nebraska) ဒီးအိၣ်အိၣ် (Iowa) တဖၣ်လီၤ.

ပူၤအုၣ်သး ၁ ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____ နံၤသိ - _____
ပူၤအုၣ်သး ၂ ကွဲးလီၤမံၤ - _____
ဆဲးလီၤမံၤ - _____ နံၤသိ - _____

လံာ်အကူၢ်အံၤကဘၣ်တၢ်မၤလၢပုၤအိၣ်လၢပူၤအုၣ်အသးလၢအအိၣ်ဆိးလၢ အိၣ်အိၣ် (Iowa) အစုၤကတၢ်တဂၤဒါန့ၣ်လီၤ.

ယဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအါထီၣ်လၢ အိၣ်အိၣ် (Iowa) အတၢ်သိၣ်တၢ်သိဘၣ်ယးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၣ်ဘၣ်ယးတၢ်တၢ်တတီၤအဖီလၢယးအံၤယတဘၣ်
ထွဲဒီးပူၤလၢအမၤပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤလၢ သ့ၣ်ထံ, ခိဖျါတၢ်ထီၣ်ပုၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်လုၢ်ဖိန့ၢ်အိၣ်လၢဒ်ကရံၣ်သၢပတီၢ်တပတီၢ် အတၢ်ရုလီၢ်ဘၣ်ထွဲအပူၤဘၣ်
ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤအုၣ်သး ၁ ဒီး/မ့တမ့ၢ် ၂. ဆဲးလီၤမံၤ - _____ နံၤသိ - _____

လံာ်အကူၢ်အံၤကဘၣ်တၢ်မၤလၢပုၤအိၣ်လၢပူၤအုၣ်အသးလၢအအိၣ်ဆိးလၢ န့ၣ်တြၢ်စကၣ် (Nebraska) ဧါန့ၣ်လီၤ.

ယဟံၣ်ဂၢၢ်ဟံၣ်ကျၢၤစုၣ်ကီးလၢ (အဝဲပိၣ်ခါ/အဝဲပိၣ်မ့ၢ်) ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလဲလၢ တၢ်မၤဖိးသဲးလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤ ကဘၣ်မ့ၢ်ဒ် (အဝဲပိၣ်ခါ/အဝဲပိၣ်မ့ၢ်)
အတၢ်သးအုၣ်ဒီးအတၢ်ဘၣ်သးအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤအုၣ်သး ၁ ဆဲးလီၤမံၤ - _____ နံၤသိ - _____
ပူၤအုၣ်သး ၂ ဆဲးလီၤမံၤ - _____ နံၤသိ - _____

ပူၤမၤလၢပုၤလံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤအတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ - _____ နံၤသိ - _____

တၢ်မၤလၢပဲၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီး
ယတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူဒီးတၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤတဖၣ် (ကဘျံးပၤ ၁ လၢ ၂)

ယၤ, _____, ဝဲမုၢ်နံၤမုၢ်သီအံၤ _____ အဲၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤ တၢ်မၤ
လၢပဲၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလၢအံၤဆူ ယပုၤမၤတၢ်ဆၢတဲၣ်(တဖၣ်)လၢယခၢၣ်စး (ယ “ပီၢ်ရီ”), ယကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်
အိၣ်ချူတၢ်ကူထွဲတၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်, ဒီးယယုလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤကဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးအံၤဝဲ တၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်ကူထွဲဒီးတၢ်ကူ
စၢ်ယၢ်ကျိၤတၢ်ဆၢတဲၣ်တဖၣ်လၢယခၢၣ်စးန့ၣ်လီၤ. ယန့ၢ်ပၤလၢ အဝဲသ့ၣ်ကမၤတၢ်အဂၤကတၢၢ်လၢ ကလူၤပိၣ်မၤထွဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်မၤအကျိၤအကျဲ,
လၢအတၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး လၢအသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်တဂ့ၢ်အဆၢ, ဒီးလၢအဖိးသဲးစးတဖၣ်လၢအအိၣ်တဖၣ်, ယုၣ်ဒီး တၢ်ဆၢတဲၣ်န့ၣ်သိးတဖၣ်
တဟ့ၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ် ဒိဘၣ်ထံးလၢယၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤအဂၤတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤထီၣ်ရီၤလၢယအဲၣ်ဒီးလၢနကသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးဒီးယၤ -

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးတၢ်ပၤဆၢတၢ်ဆါအပနီၣ်ဒီးတၢ်ပၤယၢ်တၢ်ဆူတၢ်ဆါ - (အိၣ်, ယတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤလၢအကြးအဘၣ်, တၢ်ကၢၤယၢ်တၢ်လၢ
တၢ်ပလီၢ်ပဒီးဒီးတၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤ တၢ်ဆူတၢ်ဆါ/တၢ်ဆါအပနီၣ်တဖၣ်, တၢ်မၤစၢၤလၢယထံၣ်န့ၢ်လၢအကူစၢ်ယၢ်ကျိၤယတၢ်ဆူတၢ်ဆါဒီးတၢ်ဆါအပနီၣ်အဂၤတဖၣ်)

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါ (အိၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံတၢ်နီၣ်လၢယအိၣ်ဘဲ, ယတၢ်အဲၣ်ဒီးအါန့ၢ်တၢ်အဂၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးကသံၣ်
ကသီအတၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်မၤစ့ၣ်စီၣ် ထီၣ်သး, မ့တမ့ၢ် “တၢ်ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢပီၤဘိ”)

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်ကူထွဲဒီးတၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤအကလုၢ်အဂၤလၢတၢ်အဲၣ်ဒီးအီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (အိၣ်, တၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤလၢအကလီတဖၣ်,
ဒိအမ့ၢ် တၢ်စံၢ်, တၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤလၢတၢ်န့ၢ်မုၢ်န့ၢ်အိၣ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကူထံဆိကမိၣ်တၢ်ကယီၤကယီၤလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘျီအပူၤ)

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃး ယအဲၣ်ဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလၢယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချူတၢ်ကူထွဲဒီးတၢ်ကူစၢ်ယၢ်ကျိၤတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ယုၣ်ဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲလၢ (အိၣ်,
လၢဟံၣ်, လၢတၢ်ဆါဟံၣ်အပူၤ, လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးအပိးအလီတဖၣ်အပူၤ, ခိဖျိတၢ်ဆါဟံၣ်လၢပုၤလၢအဘူးကသံသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အကရူၢ်ကရၢ)

တၢ်မၤလၢပုၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးဒီး
ယတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ကူစၢ်ယါဘျိတဖၣ် (ကဘျံးပၤ ၁ လၢ ၂)

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးဒီး ယးသမုတၢ်အိၣ်ကၢအိၣ်ခိးတၢ်ကူစၢ်ယါဘျိတဖၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်မၤယံၣ်မၤနီၣ်ထီၣ် တၢ်ဘျးကသံတၢ်ကူစၢ်ယါဘျိအကျိၤအကျဲတဖၣ် (အ.ဒိ. ကတီၢ်ယံၣ်တၢ်ကသါဒါ (ventilator) ပိးလီၤလၢအမၤစၢၤယတၢ်သါထီၣ်သါလီၤ, ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဆါယံၣ်လၢ အကူစၢ်တၢ်ဘၣ်ကံၤတဖၣ်ဒ်အမ့ၢ် ပသိၣ်တၢ်ခုၣ်ဘၣ်)

တၢ်လၢအဖၣ်စီၣ်န့ၢ်ယၢတၢ်မုၢ်သ့ၣ်မုၢ်သး - (အ.ဒိ. တၢ်ထုကဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘျးတၢ်ဘါအလံာ်ဖိလံာ်ဖိတဖၣ်လၢယဘၣ်သး, ပုၤလၢယအဲၣ်အီၤကွံၤအီၤတဖၣ် အတၢ်ဂီၤ, ယၣ်လုးလီၤဆီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကံးညၢအက့, တၢ်သ့ၣ်တံၣ်သးဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်တဲပုၤလၢနဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးတဖၣ်, ပုၤလၢနအဲၣ်ဒီးအအိၣ် လၢနခိၣ်နယၢ ဒီးတၢ်လၢနအဲၣ်ဒီးအအိၣ်လၢနခိၣ်နယၢတဖၣ်)

တၢ်န့ၣ်ကျဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ယး -
တၢ်ဟ့ၣ်မၤဘျုးလီၤ က့ၢ်ဂီၤ, ထံးဂျၢ, မဲာ်ချံ, ဒီး နီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ -

တၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်သမံသမိးကွၢ်ပုၤသံအစိၣ်ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါဘၣ်ပုၤသံဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်တဖၣ် -:

တၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်ခူၣ်လီၤဘါလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကုၢ်ယိစိမ့ၢ်တဖၣ် -:

တၢ်ခူၣ်လီၤပုၤသ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်/တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢ်ပုၤလၢအလဲၤပုၤကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်အမ့ၢ် -:

ယဟံၣ်သ့ၣ်ပၢသးလၢ တၢ်အံၤအရ့ဒိၣ်မးလၢ တၢ်ကတဲသကိးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်တီလံာ်မိအံၤအပူၤဒီး ပုၤလၢအပုၣ်ယုာ်လၢ တၢ်မၤတၢ်ဆါတဲာ်တဖၣ်လၢ အဘၣ်ထွဲဒီးယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူစၢ်ယါဘျိတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဖဲယမၤတၢ်ဆါတဲာ်လၢယနီၣ်ကစၢ်ဒုယဲအဂီၢ်တသ့ဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအယိ, (တၢ်နီၣ်လီၤတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးန့ၢ်တမံၤမံၤလၢလံာ်အံၤတက့ၢ်) -

ယတၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤဒီးပုၤမၤတၢ်ဆါတဲာ်(တဖၣ်) လၢယခါၣ်စး -

ယတၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤဒီးကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲအတၢ်မၤစၢၤလၢလံာ်တဖၣ် -

ယတၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤဒီးပုၤလၢလံာ်တဖၣ် (အ.ဒိ. ဟံၣ်ဖိယိဖိအဂၢတဖၣ်, တံၤသကိးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါခါၣ်စးလၢအကကဲန့ၢ်ခါၣ် စးလၢယလီၢ်ဒ် အမ့ၢ်ပုၤလၢအမၤတၢ်ဆါတဲာ်လၢယခါၣ်စးလၢအဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူစၢ်ယါဘျိတၢ်ဆါတဲာ်တဖၣ်အဖီခိၣ်)

မၤလီၤတၢ်လၢနဘျးစဲယုာ်တၢ်မၤလၢပုၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလံာ်ကွီၣ်ဒ်အူ န တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်သါဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ဒ် (Advance Directives) လံာ်တီလံာ်မိ တဖၣ်ဒီး ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤလၢပုၤထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤအကွဲးဒ်အူ နကသံၣ်သရၣ်, ပုၤလၢအမၤတၢ်ဆါတဲာ်လၢနခါၣ်စး(တဖၣ်) ဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်အအိၣ်တက့ၢ်.

ပုၤမၤလၢပုၤလံာ်ကွီၣ်ဒ်အံၤဆဲးလီၤမံ - _____နံၤသီ - _____

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢတၢ်တၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ် ဘၣ်ယးဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်သါဖဲတၢ်သံဝံၤအလီၢ်ခံ
(ADVANCE DIRECTIVES) အဂီၢ်

နဲတဲသကိးတၢ်ဒီးနကသံၣ်သရၣ်, ပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်, ပုၤလၢအမၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢနခၢၣ်စး(တဖၣ်) ဒီး ပုၤလၢအဘူးဘူးတၢ်တၢ်
ဒီးနၤတဖၣ် ဘၣ်ယးဒီးနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအဂၤဒိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့, နစး
ထီၣ်တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ် တဖၣ်အံၤကကိၣ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢလၢတဖၣ်အံၤ ကကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢနဂီၢ်ဖဲနစးထီၣ် တၢ်တၢ်ပိၣ်
တဲသကိးတၢ်တဖၣ်အံၤအခါ သ့ၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢနခၢၣ်စး(တဖၣ်)ဒီးပုၤလၢအဘူးဘူးတၢ်တၢ်ဒီးနၤတဖၣ်

ဖဲနဲတဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢနခၢၣ်စး(တဖၣ်) ဒီးပုၤလၢအဘူးဘူးတၢ်တၢ်ဒီးနၤတဖၣ်န့ၣ်, ဂုၣ်ကျဲးစးစးထီၣ်တဲာ်ကတိၤလၢနကဘၣ်စးထီၣ်တဲာ်လၢလၢ
တဖၣ်အံၤ-

- ပတဲတဲသကိးဘၣ်ယးဒီး ယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်နီတဘျီဘၣ်, ဒီးယဘၣ်ယိၣ်လၢနတသ့ၣ်ညါတၢ်ကွၢ်ထွဲ
အကလုာ်မနုၤလၢယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဘၣ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢနဂီၢ်န့ၣ်, ယတအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်ကိၢ်သးဂီၤတၢ်ဘၣ်. အယိယကထၢန့ၣ်လီၤ ယတၢ်အိၣ်
ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢလၢက့အလီၤဒီးယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဲသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒီးနၤန့ၣ်လီၤ.
- ယကသံၣ်သရၣ်တဲလၢ ယတၢ်ဆါန့ၣ်တၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်အံၤတန့ၣ်ဘၣ်. ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဲာ်လၢတၢ်မနုၤကမၤအသးလၢခံတပတီၢ်, ဒီးယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
အကလုာ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပကတဲသကိးဘၣ်ယးဒီးတၢ်လၢယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- စးထီၣ်လၢ (ယဒီးဘူးဒီးတၢ် မ့တမ့ၢ် တံၤသကိးတၢ်နီၣ်) သံန့ၣ်, ယဆိကမိၣ်ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဲာ်လၢတၢ်မနုၤ ဖဲယမုၢ်န့ၣ်ခံကတၢ်ဖဲတုၤအိၣ်ယလံအသိးန့ၣ်လီၤ. ယသ့ၣ်
ညါလၢကိၣ်လၢယကတဲာ်ဂ့ၢ်အံၤ, ဘၣ်ဆၣ်ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢနကသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးဒီးယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်န့ၣ်
လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်လၢယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ် နိသိးတလိၣ်နဆိကမိၣ်တဖၣ်လၢ ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နသ့ၣ်ညါၤ, နိသးပုၤထီၣ်အသိး, နဆိကမိၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လၢနလိၣ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤတဖၣ်လၢအလီၢ်အကျဲဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢယဂီၢ်န့ၣ်, အကျဲတမံၤ မ့ၢ်ဝဲ
တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲန့ၣ်လီၤ. ယဆိကမိၣ်တၢ်အါဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ, ဒီးယမၤလၢပုၤယဲဒၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤအကျဲအကျဲညါတပတီၢ်အလံာ်တီ
လံာ်မိလၢ ယတဲဘၣ်ယကသံၣ်သရၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤမၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢနခၢၣ်စး(တဖၣ်) ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်အံၤအကလုာ်မနုၤလၢယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့
န့ၣ်လီၤ. ယအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဲသကိးတၢ်ဒီးနၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်အံၤ နိသိးနဆၢတဲာ်စၢၤယတၢ်ကသုလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ တၢ်ကမၤအသးဒ်ယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးနကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတဖၣ်

ဖဲနဲတၢ်တၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးနတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်ဒီးနကသံၣ်သရၣ်ဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ
တၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်အခါ, မၤလီၤတၢ်လၢ -

- မၤပုၤတဲာ်ပၢၢ်နၤဘၣ်ယးဒီး တၢ်ယုထၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်လၢနတန့ၢ်ပၢၢ်အီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- တဲသကိးဘၣ်ယးဒီး တၢ်သးကျဲၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအတၢ်ယုထၢတဖၣ်တက့ၢ်.
- ငးသ့ၣ်ညါနကသံၣ်သရၣ်လၢ နမၤလၢပုၤ နတၢ်န့ၣ်လီၤအကျဲအကျဲညါတပတီၢ်အလံာ်တီလံာ်မိတက့ၢ်.
- မၤလီၤတၢ်လၢနကသံၣ်သရၣ် ဒီး ပုၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤတဖၣ် ကဟ့ၣ်နၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူၣ်စၢၤတဖၣ်လၢ
နအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးယုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ယုထၢတဖၣ် ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်နၤ တၢ်မၤစၢၤလၢနအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတဖၣ်မ့ၢ်တသ့ ဒီဖျိလၢသဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သိတပၤ, လၢပုၤဂ့ၢ်ကြး
မၤ, မ့တမ့ၢ် နီၢ်ကစၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်အယိတမံၤလၢအခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟ့ၣ်လီၤ နတၢ်န့ၣ်လီၤအကျဲအကျဲညါတပတီၢ် လၢနမၤလၢပုၤအီၤအကွဲဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နအဲၣ်ဒီးသံကွၢ် နကသံၣ်သရၣ် ဒီး ပှၤဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ် -

- မ့ၢ်နထဲသကိးတၢ်ဒီးယၤဒီးပှၤလၢအဘူးဘူးတၢ်တၢ်ဒီးယၤတဖၣ် လီၤလီၤဒီးပျီပျီဖျါဖျါဘၣ်ယးဒီး ယတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီး ယတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ ဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါအတၢ်ယုထၢတဖၣ်ကသ့ၣ်ခါ.
- မ့ၢ်ယကဘၣ်မၤ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ ဒီး တၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ဆါတဲာ်တဖၣ်လဲၣ်, ဒီးမ့ၢ်နဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးယၤဒီး ပှၤလၢအဘူးဘူးတၢ်တၢ် ဒီးယၤတဖၣ်လၢတၢ်မၤတၢ်ဆါတဲာ်တဖၣ်အံၤကသ့မန့ၤတမံၤလဲၣ်.
- တၢ်မ့ၢ်ဆါယၤနးနးကလဲၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်တလၢန့ၣ် မ့ၢ်နကမၤတၢ်မန့ၤတဖၣ်လဲၣ်.
- မ့ၢ်နကဒူးသ့ၣ်ညါ ဖဲတၢ်ကူစါယါဘျါအတၢ်မၤတၢ်ပတၢ် န်သိးယဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးယၤ မၤတၢ်ဆါတဲာ်အကြၢးအဘၣ်လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲလၢယတၢ်အိၣ်မူ အကတၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ကသ့ၣ်ခါ.

တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးတၢ်ဒီးပှၤလၢအဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတဖၣ်

နတၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးတၢ်ဘၣ်ယးဒီးနတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးတၢ်ကူစါယါဘျါတဖၣ်မ့ၢ်ဝံၤကိးမံၤဒီးအလီၢ်ခံၣ်လဲၣ်, နကအိၣ်လၢ တၢ်အိၣ်သးလၢ နအဲၣ်ဒီးတဲာ်သကိးတၢ်ဒီးပှၤလၢအဘူးဘူးတၢ်တၢ်ဒီးနတဖၣ်ဘၣ်ယးဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲဒီး တၢ်ကူစါယါဘျါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲနအဲၣ်ဒီးတဲာ်သကိးတၢ်ဒီးပှၤတဂၤဂၤဘၣ်ယးဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလၢပှၤ တၢ်န့ၣ်လီၤအကျိၤအကျဲၤအညါတပတီၢ် အလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ်အခါ, ဆိကမိၣ်တၢ်လၢ လာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,

- ယုထၢတၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤလၢအကြၢးအဘၣ် - ရဲၣ်ကျဲၤနကမၤ တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးတၢ်လၢ တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီအပူၤ, ဖဲတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအမုၢ်အခၣ်လၢ နတဲာ်သကိးတၢ်ကသ့ဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢဒီးတအိၣ်ဒီးတၢ်ကြိၤမၤတၢ်တၢ်နီတမံၤ
- တၢ်ယုဒူး - နတၢ်ယုဒူးလၢနကတၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ဒူးန့ၣ်နတၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ကဲ ပှၤအဂၤအတၢ်ဆိကမိၣ်, ဒီးနအိၣ်ကတဲာ် ကတီၤ နသးလၢနကဒိကန့ၣ် အဝဲအတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ ဒီး တၢ်ကူစါယါဘျါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်အကျဲၤတနီၤလၢနတၢ်ယုဒူး အဂီၢ် -
 - “ယအဲၣ်ဒီးတဲာ်သကိးတၢ်ဒီးနၤ ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢဖဲနဆူးနဆါနီၢ်နီၢ်အခါ, နအဲၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲနၤလဲၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကသ့ကိးခါ.”
 - “ဖဲနအိၣ်တဆူၣ်အခါ, ယပျံၤလၢယတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဖူးနအဲၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပတဲာ်သကိးဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ အဝဲအံၤကသ့ၣ်ခါ. ပမ့ၢ်တဲာ်သကိးဘၣ်တၢ်န့ၣ် ယသးကမုၢ်ထီၣ်လီၤ.”
- သ့ၣ်ညါတၢ်လၢနမ့ၢ်လၢကွၢ်စိအိၤ - ထီၣ်ဘီန့ၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢ နစးထီၣ် တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးတၢ်အံၤ မ့ၢ်လၢ နဟံၣ်သ့ၣ်ပာ်သးဒီးပှၤလၢအတၢ်အိၣ် မ့ၢ်အိၣ်ပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကမၤတၢ်တၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးတၢ်တဖၣ်အံၤ ညီၣ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ခဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပျံၤပှၤလၢလၢကဟံၣ်လီၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဂုာ်ကျဲးစး ပၤယာ်တၢ်ရဲလီၢ်မုာ်လီၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဟံၣ်ကဲလီၢ်သးတဂၤဒီးတဂၤလၢ တၢ်တၢ်ပိၣ်တဲာ်သကိးတၢ်ဒိတကတီၢ်ညါအပူၤ ဒီဖျိဟံၣ်ဖျါထီၣ် နတၢ် သးဖဲ, တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ် -

တၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါနုၤနုၤဒီးနတၢ်အဲၣ်ဒီးတဖၣ်

တၢ်စံးဆၢတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကလဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ မ့ၢ်လၢနအိၣ်ကတၢၢ်တၢ်နသးလၢနကမၤ နတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲ ဒီး တၢ်ကူစါယါဘျါ လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်အိၣ်စီဖျါ တၢ်န့ၣ်လီၤအကျါအကျဲအညါတပတီၢ် အလံာ်တီၢ်လံာ်မိန့ၣ်လီၤ.

ယအဲၣ်ဒီးလၢတၢ်ကသ့ၣ်နီၣ်ယၢၤလဲၣ်.

ယအဲၣ်ဒီးပုၤအကၤကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ယၢၤက့ၤယၢၤလၢတၢ်မနုၤအဂ့ၢ်တဖၣ်လဲၣ်.

လၢယတၢ်အိၣ်မူအပူၤ တၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးလၢအဒုးကဖၢလၢယသးဒီးမၤသ့ၣ်သးဒုယၢၤန့ၣ်လဲၣ်.

လၢယတၢ်အိၣ်မူအပူၤ တၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးလၢအမၤသးအုးယၢၤဒီးဒုးသ့ၣ်နီၣ်ပီၢ်ယၢၤလီၤက့ၤယသးလဲၣ်.

တၢ်အိၣ်ပညိမနုၤအိၣ်လၢယတၢ်အိၣ်မူအပူၤလဲၣ်. တၢ်မနုၤအဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢယကီၢ်လဲၣ်. လၢယတၢ်အိၣ်မူအပူၤတၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးလၢ အမၤသးအုးယၢၤဒီးဒုးသ့ၣ်နီၣ်ပီၢ်ယၢၤလီၤ က့ၤယသးလဲၣ်.

လၢပုၤအကၤအဂီၢ်တၢ်မနုၤအဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢ တၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ်ယးယတၢ်အဲၣ်ဒီးလၢသ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤတကပၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်တကပၤန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်မနုၤမၤပျံၤမၤဖုးယၢၤလၢယကဆါထီၣ်နးနးကလဲၣ် မ့တမ့ၢ် ဘူးကသံဘၣ်မးအသးန့ၣ်လဲၣ်.

ယတၢ်ဘၣ်ယိၣ်မနုၤအိၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤတၢ်ဆၢတၢ်လၢယတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ် ဝဲယသးသမူကတၢၢ်အခါန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်မနုၤမၤမုၢ်မၤခုၣ်ထီၣ်ယသးလဲၣ်.

ယမ့ၢ်ဆါထီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် မ့တမ့ၢ် ဝဲယမ့ၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ဝဲယသးသမူကတၢၢ်အခါန့ၣ် ယအဲၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲမနုၤတကလုာ်လဲၣ်.

တနံၤအံၤယရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မ့ၢ်သ့န့ၣ် လၢယမ့ၢ်နံၤခံကတၢၢ် မ့တမ့ၢ် နွံကတၢၢ်လၢယသးသမူအဂီၢ်န့ၣ် တၢ်ကမၤအသးဒီးယၢၤလဲၣ်.

American Bar Association. (2011). ABA Commission on Law and Aging Tool: How to Select Your Health Care Agent or Proxy. Retrieved June 20, 2011 from http://www.americanbar.org/groups/law_aging/resources/consumers_toolkit_for_health_care_advance_planning.html.

Center for Practical Bioethics. (2012). Caring Conversations: Making Your Healthcare Wishes Known. Retrieved June 25, 2012 from <http://www.practicalbioethics.org/resources/caring-conversations.html>.

Harrold, J. & Lynn, J. (1999). *The Handbook for Mortals: Guidelines for People Facing Serious Illness*. Oxford University Press: New York, NY.

Iowa Legislature. (2011). Iowa State Statute 144A-1 Life-sustaining Procedures Act. Retrieved June 20, 2011 from <http://search.legis.state.ia.us/NXT/gateway.dll?f=templates&fn=default.htm>.

National Hospice and Palliative Care Organization (NHPCO). (2010). Caring Connections: How to Talk with Your Healthcare Provider. Retrieved June 20, 2011 from <http://www.caringinfo.org/i4a/pages/index.cfm?pageid=3281>.

National Hospice and Palliative Care Organization (NHPCO). (2011). Caring Connections: Talking with Others about their End-of-Life Wishes. Retrieved June 20, 2011 from <http://www.caringinfo.org/i4a/pages/index.cfm?pageid=3282>.

Nebraska Legislature. (2011). Nebraska Revised Statute 30-3402: Terms Defined. Retrieved June 20, 2011 from <http://nebraskalegislature.gov/laws/statutes.php?statute=30-3402>.

Nebraska Legislature. (2012). Nebraska Revised Statute 30-2209: General Definitions. Retrieved June 25, 2012 from <http://www.legislature.ne.gov/laws/statutes.php?statute=30-2209>.

CHI Health Bergan Mercy
CHI Health Creighton University Medical Center
CHI Health Immanuel
CHI Health Lakeside
CHI Health Mercy Council Bluffs
CHI Health Mercy Corning
CHI Health Midlands
CHI Health Missouri Valley
CHI Health Plainview
CHI Health Schuyler
Lasting Hope Recovery Center
CHI Health Alegent Creighton Clinic

1-800-253-4368

CHIhealth.com